Anul al 61-lea
6 Pagini

EXEMPLARUL 15 LEI
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 23.451/939

Nr. 332 Duminică 10 Decembrie 1944
6 Pagini

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE
UNIVERSUL PROVINCIA
Lei 1000 pe 3 luni
Lei 2000 pe 6 luni
Lei 3800 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 1100 3 luni
Lei 2100 6 luni
Lei 4000 12 luni
AUTORITĂŢI
Lei 5500 pe an

UNIVERSUL

ABONAMENTE
U. LITERAR
6 luni [illegible] lei
12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 L. 460 lei-12 l. 900. RADIO U. 6 L. 600 lei - 12 l. 1000. Z. ŞTIINŢELOR 6 L. 600-12 L. 1000 lei, VESELIA 6 L. 450-12 L. 800 lei FR. SUFLET 6 L. 320-12 L. 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

CONSTATĂRI SATISFĂCĂTOARE

Prezenţa în ţară a d-lui Vâşinski, primul locţiitor al Comisarului poporului pentru afacerile străine, este pentru noi prilejul să ne afirmăm hotărîrea de a pregăti, prin ordine şi producţie şi prin îndeplinirea riguroasă a condiţiilor armistiţiului, terenul unor cât mai strânse legături între poporul român şi cel sovietic, între România şi Uniunea Sovietică.

D. Vâşinski, în timpul şederii d-sale printre noi, prin contactul ce-l are cu reprezentanţii cei mai autorizaţi ai politicii româneşti, ai culturii şi intelectualităţii româneşti şi cu delegaţiuni ale diferitelor organizaţiuni muncitoreşti, a putut cunoaşte adevăratele sentimente ale întregului popor şi şi-a putut da seama cât de contrarie acestor sentimente a fost criminala acţiune a dictatorilor cari s'au pus în serviciul hitleriştilor şi au târît ţara într'un război pe care ea nu l-a voit niciodată. Primul locţiitor al Comisarului poporului pentru afacerile străine, a putut în acelaş timp să-şi dea seama că, dacă au fost unele întârzieri şi unele lacune în îndeplinirea condiţiilor armistiţiului, n'a lipsit însă nici o clipă buna credinţă şi loialitatea şi ele nu trebue atribuite decât greutăţilor inerente unei prefaceri pe cât de profundă, pe atât de rapidă, prin care a trebuit să treacă România şi stării haotice lăsată de regimul trecut în toate direcţiile vieţii publice.

De altfel, cu prilejul recepţiei dată în onoarea d-sale de d. general Dombrovski, primarul Capitalei, d. Vâşinski, răspunzând cuvintelor d-lui general Dombrovski, a făcut unele constatări de cea mai mare importanţă şi pe care considerăm necesar să le subliniem, ele constituind prefaţa unui capitol istoric în relaţiile noastre cu puternicul vecin dela răsărit.

„Se poate spune că în cursul acestei luni cât am stat eu în Bucureşti — a constatat d. Vâşinski — opera de executare a armistiţiului a făcut mari progrese cu toate că au mai rămas încă unele chestiuni asupra cărora rămâne să ne înţelegem".

Este o constatare care dă satisfacţie bunei noastre credinţe şi loialităţii noastre şi care va fi desigur pentru guvernul român şi organele lui însărcinate cu aplicarea armistiţiului, un îndemn mai mult în hotărîrea de a păstra intactă tradiţia şi reputaţia ţării care totdeauna şi-a respectat cuvântul dat. Speranţa exprimată de d. Vâşinski că se va ajunge la o înţelegere şi asupra acelor câteva chestiuni rămase în discuţie, trebue să devină pentru noi o realitate fiindcă numai atunci când vor fi îndeplinite cu rigurozitate toate condiţiile armistiţiului, guvernul român va putea găsi cu uşurinţă calea îndeplinirei totale a dorinţei poporului român care este restabilirea definitivă a relaţiilor de prietenie cu poporul sovietic şi reluarea firului acelei politici externe pe care Niculae Titulescu ar fi desăvârşit-o dacă n'ar fi fost împiedicat.

De altfel d. Vâşinski, cu spiritul său clar-văzător şi cu o deplină sinceritate a recunoscut că a început să dispară răceala în raporturile sovieto-române şi că se întrevede un viitor de încredere reciprocă.

„Se întrezăresc — a spus d-sa — semne favorabile pentru viitor în faptul că răceala atât de firească în raporturile dintre ţările care abia şi-au terminat războiul reciproc şi care la început încătuşa raporturile noastre, a început să dispară, cedând locul unor sentimente mai calde ce au început să încolţească".

Pentru desvoltarea acestor sentimente, poporul român prin munca, disciplina şi hotărîrea lui va sprijini acţiunea guvernului. România are azi o dublă datorie de împlinit: aceea de a-şi ţine cuvântul dat executând armistiţiul semnat la 12 Septembrie şi aceea de a continua lupta alături de armata roşie pentru cimentarea definitivă a dezrobirei Ardealului şi înfrângerea Germaniei hitleriste şi a complicilor ei. Este în această dublă datorie un întreg program de activitate serioasă pentru guvern. El trebue să şi-o îndeplinească şi şi-o poate îndeplini, potrivit dorinţei generale a opiniei publice româneşti, în cadrul unei rodnice ordine interne şi cu sprijinul tuturor forţelor democratice din această ţară. De altfel primul ministru, d. general Rădescu, în declaraţiile recente făcute presei, a arătat că punctul cardinal al guvernării d-sale este „hotărîrea de a strânge la maximum raporturile între noi şi vecina noastră puternică dela răsărit, Rusia Sovietică".

Şi a adăugat d. general Rădescu: „Legând chestiunea încercării de apropiere de aceea a creiării mijloacelor necesare pentru îndeplinirea condiţiilor armistiţiului, eu îmi fac un punct de onoare din a le aduce la îndeplinire fără şovăire şi cu toată hotărîrea".

Acest punct de onoare pe care-l revendică primul ministru este al ţării întregi. Ţara întreagă va trebui deci să sprijine, prin sforţările ei, la îndeplinirea integrală a acestui punct de onoare. Fiindcă, după cum a spus d. general Rădescu „dacă cineva dintre conducătorii noştri n'ar adopta punctul acesta de vedere, pentru noi ar putea să însemneze aproape o sinucidere".

Cu hotărîrea deci de a ne face toată datoria, cu încrederea neclintită în Naţiunile Unite, cu dorinţa de a strânge cât mai mult raporturile noastre cu Rusia Sovietică, ţara întreagă trimite d-lui Vâşinski salutul ei încrezător şi urarea caldă pentru prosperitatea şi victoria ţării sale — care va fi şi victoria Naţiunilor Unite de aceiaşi cauză comună şi victoria noastră în lupta pentru triumful dreptăţii, a democraţiei şi a păcii.

Vizita M. S. Regina Mamă la bazarul asistenţei

Eri, la ora 11 dimineaţa, M. S. Regina Mamă Elena, însoţită de d-na de onoare Nely Catargi, a vizitat „Marele bazar al asistenţei", organizat de Liga Operelar Sociale în colaborare cu Crucea Roşie, Principele Mircea, Materna, Munca la Domiciliu, Cercul de gospodine şi A. C. F.

Majestatea Sa a fost primită de d. Ştefan Bogdănescu, comisarul guvernului pe lângă Operele Sociale şi de d-nele Sturza, Brătianu, Hurmuzescu, Mitilineu, Brancovici, Bujoiu, Petrovici, Madgearu, Orghidan şi Alexandride.

Majestatea Sa Regina Mamă a vizitat amănunţit toate standurile societăţilor expozante, felicitând pe organizatori pentru munca depusă şi pentru spiritul de solidaritate de care au dat dovadă societăţile participante.

TRUPELE ROMÂNE ŞI-AU ÎMBUNĂTĂŢIT POZIŢIILE ÎN UNGARIA

MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI

COMUNICAT

asupra operaţiunilor din ziua de 8 Decembrie 1944

In partea de nord-est a Ungariei, trupele române, prin acţiuni locale, şi-au îmbunătăţit simţitor poziţiile.

In regiunea munţilor Bükk şi la est de Budapesta, forţele noastre au respins, prin lupte grele, puternice contraatacuri inamice.

CONTRASTE REVOLTĂTOARE

D. dr. Ghiulamila a dat, cu prilejul şedinţei comitetului sanitar al „Apărării Patriotice", unele date cu adevărat izbitoare în ce priveşte nefericita situaţie a invalizilor de război.

In războiul trecut au fost peste 70.000 de invalizi. In urma războiului acesta vor fi probabil mult mai mulţi. Aceşti oameni, cari şi-au lăsat braţe şi picioare pe câmpul de luptă, au dreptul la cea mai elementară asistenţă: o protează. Singurul atelier de Stat de proteze pentru invalizi s'a sbătut neîntrerupt cu greutăţi materiale ca să-şi poată continua activitatea: nu se găseau bani la ministerul sănătăţii. Conducătorul regimului trecut propusese chiar, drept o soluţie a problemei, crearea unei societăţi pe acţiuni!! Adică comercializarea protezelor invalizilor! Din Aprilie până în prezent, dintr'un buget de 44 milioane lei, atelierul a primit un milion lei. Astăzi atelierul nu lucrează, din lipsă de fonduri.

Când ne gândim la miliardele risipite sub regimul antonescian cu dispersarea mobilelor şi gospodăriilor potentaţilor zilei; când socotim miliardele afaceriştilor de ambele sexe, miliarde stoarse sub dictatură din sărăcia generală; când ne amintim de „măreţele" şi costisitoarele planuri pentru palatul „viitor" al justiţiei, palatul invalizilor, „plămânul de verdeaţă", etc.; când socotim că în ultimele zile ale dictaturii se pregătea cumpărarea cu multe sute de milioane lei a instalaţiilor din Olăneşti, ne dăm seama cât de uluitor şi de revoltător este contrastul ce-l creează lipsa totală de grijă a fostului regim faţă de invalizii de război, pentru cari nu s'a putut găsi decât un milion de lei pentru atelierul ce fabrica mâini şi picioare de lemn în locul celor lăsate pe câmpul de luptă!

Guvernul are o datorie de onoare să repare fără întârziere această uitare incalificabilă şi să repue în funcţiune atelierul de proteze despre care vorbeşte d. dr. Ghiulamila.

IMPORTANTE DESBATERI IN CAMERA COMUNELOR CU PRIVIRE LA SITUAŢIA DIN EUROPA DESROBITĂ

DECLARAŢIILE D-LUI CHURCHILL

CAMERA COMUNELOR A DAT UN MASIV VOT DE INCREDERE GUVERNULUI

Londra, 8 (Rador). — Marea desbatere asupra situaţiei din Grecia a fost deschisă astăzi în Camera Comunelor, când deputatul laburist Seymour Cocks a propus un amendament în răspunsul la mesaj, exprimându-se regretul că mesajul nu a conţinut nicio asigurare că forţele britanice nu vor fi folosite „pentru a dezarma pe prietenii democraţiei din Grecia şi alte părţi ale Europei, sau pentru a fi suprimate acele mişcări populare care au dat un ajutor atât de valoros pentru înfrângerea inamicului".

Subliniind că situaţia din Belgia şi Italia nu se aseamănă cu cea din Grecia, deoarece în Grecia nu există un guvern ales de popor sau numit pe baze constituţionale, d. Cocks a arătat că gruparea EAM a cerut ca, în cazul când forţele lor voi fi dezarmate, să fie dezarmate şi „brigada de munte" şi „batalionul sacru", deoarece s'ar putea ca aceste formaţiuni să fie folosite de aripa dreaptă pentru a suprima aripa stângă şi a întrona astfel o nouă dictatură.

Această cerere, a continuat d. Cocks, a fost refuzată. Nu ştiu dacă a fost refuzată de Papandreu, sau după îndemnul ambasadorului britanic, despre care mulţi dintre prietenii mei greci mi-au spus că este geniul rău al Greciei moderne. (Au fost auzite mai multe strigăte, cerând d-lui Cocks să-şi retragă această declaraţie şi deputatul a spus că dacă, în felul acesta, a ieşit din ordine, doreşte să fie eliminată această declaraţie).

D. Cocks a adăogat că, după declaraţiile d-lui Papandreu, ambasadorul britanic l-a informat că, în concordanţă cu instrucţiunile primite dela primul ministru, orice schimbare de persoană din fruntea guvernului grec este imposibilă.

Iată o situaţie destul de ciudată a continuat d. Cocks şi cred că trebue date explicaţii Camerei. Doreşte oare primul ministru să numească prin miniştri în statele aliate aşa cum poate numi secretari parlamentari sau cum Hitler îşi numeşte Gauleiteri în diferite ţări? O asemenea acţiune este cu totul nepotrivită cu tradiţia britanică.

D. Cocks a mai spus că mai bine şi-ar lăsa mâna să-i fie arsă decât să semneze un ordin către armata britanică, spunându-i să tragă împotriva muncitorilor din Grecia.

După aceea, oratorul a fost de părere că ministrul de externe sau alt ministru britanic să se ducă la Atena, să întruneacă o conferinţă a diferiţilor conducători de partide şi să caute a forma un nou guvern naţional. In acelaşi timp trebue să fie declarat armistiţiu şi trupele britanice să fie retrase de pe străzi. (Aplauze).

Urmează să se facă un plebiscit cu privire la înapoierea Regelui.

DECLARAŢIILE D-LUI CHURCHILL

Londra, 8 (Rador). — Intervenind în desbaterile din Camera Comunelor asupra situaţiei din Grecia, d. Churchill, îndelung aplaudat de aripa conservatoare a declarat:

„Camera, sunt sigur îmi va permite să mă ocup de toată această chestiune a intervenţiei noastre în Europa — tonul, caracterul şi obiectul intervenţiei noastre — în legătură cu alte ţări şi mai ales în legătură cu acea ţară care a fost focarul principal al discursurilor pe care le-am ascultat.

Inainte de a ajunge la o ţară precisă şi la cazuri particulare, daţi-mi voe să prezint Camerei acuzaţia care ni se aduce. Suntem acuzaţi că folosim forţele Majestăţii Sale pentru a dezarma prietenii democraţiei din Grecia şi din alte părţi ale Europei şi pentru a suprima aceleaşi mişcări populare, care ne-au dat un ajutor valoros la înfrângerea inamicului. Iată o problemă asupra căreia Camera se va pronunţa înainte de a ne despărţi în seara aceasta (aplauze). Bineînţeles că guvernul britanic nu ar mai merita încrederea, dacă forţele Majestăţii Sale ar fi folosite de el pentru a dezarma pe prietenii democraţiei din Grecia şi din alte părţi ale Europei.

Iată însă o întrebare pe care oricine şi-ar permite să o pună acum: Cine sunt prietenii democraţiei? (aplauze) şi, deasemeni, cum trebue înţeles cuvântul democraţie? Părerea mea este că acel umil om comun — omul obişnuit care are soţie şi copii, care se duce să se lupte pentru ţara lui, atunci când ţara este în situaţie tulbure, care se duce să voteze atunci când i se cere şi pune votul său pe semnul candidatului ales şi pe care îl vrea numit în Parlament — iată baza democraţiei. Este esenţial ca actele acestui om... (deputata Edith Summerskill, laburistă, intervine: „Şi femeie") — **d. Churchill: „Este cunoscută zicala că „omul cuprinde femeia" (râsete), până când o dispoziţie contrarie va fi dată într'un text de lege" (hohotele continuă). Reluându-şi cuvântarea, d. Churchill a continuat:**

D. CHURCHILL

„Dar acest om — sau femeie — trebue să facă aceasta fără teamă sub formă de intimidare sau altă formă. El votează buletinul de vot în secret strict şi apoi reprezentanţii aleşi se întrunesc împreună şi hotărăsc ce guvern sau ce formă de guvernământ doresc să aibă în ţară. Dacă aceasta este democraţia, o salut şi voi lucra pentru ea".

După ce deputatul laburist Emanuel Shinwell a făcut o întrebare cu privire la Spania, d. Churchill a spus:

„Nu-mi este teamă să intru în această discuţie, însă am alt teren de parcus acum. Este vorba de unul din acele înţelesuri greşite şi anume că aşi fi spus cuvinte plăcute despre Franco. Tot ceeace am spus asupra politicei spaniole, nu înseamnă că se poate bate monedă din aceasta. Onorabilul meu prieten nu are obiceiul să-şi strâmbe faţa ca şi când ar lua o doză neplăcută de doctorie".

Declarând că ar fi fost mai bine ca la Athena să fie linişte şi pace, înaintea oricărei chestiuni de schimbare politică în administraţie, d. Churchill a adăugat în mijlocul aplauzelor:

„Dacă sunt vinovat pentru această acţiune, voi accepta bucuros să fiu demis de Cameră, dar dacă nu sunt demis să nu vă închipuiţi că nu vom persista în această politică de a curăţi Athena şi regiunea Atenei de toţi cei cari s'au răsculat contra autorităţii constituţionale a Greciei".

Răspunzând unei alte întreruperi, d. Churchill a spus:

„Trebue să spun încăodată că nu doresc să fiu târît într'o discuţie asupra Spaniei în cursul zilei de astăzi. Sublinierile pe care le voi face cu privire la democraţie şi cu privire la atitudinea pe care am adoptat-o dealungul vremurilor, mi-au dat mult de lucru, pentrucă eu reprezint politica prezentului guvern al Majestăţii Sale. Noi ne aflăm aci pe baza unor alegeri libere, bazate pe votul universal. Iată ceeace noi considerăm baza democraţiei. Democraţia nu trebue să fie numai aripa stângă. Nu cred că un partid sau

(Continuare in pag. 2-a)

SITUAŢIA GENERALĂ PE FRONTURI

Londra, 8 (Rador). — **După ştiri oficiale şi neoficiale, situaţia generală pe fronturi se prezenta Vineri seara astfel:**

Vârfurile de atac ale armatei a treia americană de sub comanda generalului Patton luptă într'o localitate din faţa liniei Siegfried situată numai la 5 km. de centrul industrial vital Saarbrücken. Punga dintre linia aliată şi Saarbrücken este mereu redusă prin înaintarea treptată a tancurilor şi infanteriei.

In bătălia dela Aachen, armata I-a a realizat noui câştiguri la sud-vest de Huertgen. După ştiri din Berlin, aliaţii au aruncat în luptă forţe proaspete, inclusiv arme grele şi aviaţie, pentru a forţa o străpungere mai mare a liniilor germane.

In Italia, trupele armatei a 8-a au accentuat ameninţarea lor asupra oraşului Faenza prin ocuparea unor localităţi de munte care domină oraşul. La sud-vest de Faenza, trupele aliate care ţin poziţiile capului de pod de pe râul Lamone, sunt constant aprovizionate pentru a arunca pe germani de pe o creastă pe alta în înaintarea lor printre înălţimile dela poalele Apeninilor.

Pe frontul de răsărit, coloanele mobile sovietice, care operează la vest de Dunăre, au pornit astăzi o acţiune pentru a tăia germanilor ultima cale de fugă din Budapesta, în timp ce armata roşie strânge tot mai mult cercul în jurul oraşului.

Ştiri din Berlin arată astăzi că la nord de Budapesta sovietici au operat o adâncă pătrundere în liniile germane, pe când la sud de oraş întăririle ruseşti „curg" peste Dunăre.

In Atena, după o noapte mai liniştită, s'au dat din nou lupte în cursul dimineţii, iar artileria britanică a intrat în acţiune.

INSPECŢIILE D-LUI PRIM-MINISTRU IN PIEŢELE CAPITALEI

D. general N. Rădescu, preşedintele consiliului de miniştri, însoţit de d. Luchian Burchi, ministru subsecretar de stat al aprovizionării şi de d-nii: Coman, secretar general col. Oanţă, ajutor de primar, delegat cu conducerea oficiului de aprovizionare şi Emil Mitulescu, directorul poliţiei comunale a făcut eri o inspecţie în piaţa obor: piaţa de zarzavaturi, depozitul de lemne al primăriei, depozitul de desfacere a cartofilor, plafoul de peşte obor, abator şi depozitul de distribuţie a combustibilului dela Mogoşoaia, informându-se asupra situaţiei actuale şi asupra greutăţilor întâmpinate de populaţie, în aprovizionări.

D. prim ministru a ascultat doleanţele consumatorilor şi justificările comercianţilor de specialitate şi ale administraţiilor respective, luând măsuri, pe teren, pentru îndreptarea lucrurilor şi pentru asigurarea unor condiţii mai lesnicioase în aprovizionarea Capitalei.

In ce priveşte aprovizionarea depozitelor cu lemne, d. prim ministru a hotărît intensificarea transporturilor, pentru care a şi dat ordine severe, în sensul ca până la Crăciun să sosească în Capitală circa 10.000 vagoane cu lemne.

D-sa a mai hotărât ca toate abatoarele existente în suburbanele Capitalei să fie desfiinţate, iar acele clandestine să fie urmărite şi imediat închise. Această sarcina revine Primăriei şi o va executa prin organele poliţiei comunale care, reorganizată de d. general Dombrowski, primarul Capitalei, este un auxiliar de preţ al Primăriei.

Primul ministru a vizitat apoi depozitul soc. „Distribuţia", dela Băneasa.

Aici, d. general Rădescu a dispus ca începând de azi să se intensifice la maximum transporţiile de combustibil lichid.

Se va intensifica deasemeni controlul, astfel ca toate mărfurile produse să fie puse la dispoziţia consumatorilor, iar saboteurii şi speculanţii să fie pedepsiţi pilduitor.

DEZORDINI IN VESTUL GERMAN'EI

Stockholm, 8 (Rador). — **Corespondentul agenţiei „Tass" transmite:**

Ziarele din Stockholm semnalează că în mai multe oraşe din vestul germaniei au izbucnit dezordini.

La Duisburg, Duesseldorf, Dortmund şi Colona s'au produs ciocniri de stradă între detaşamente din miliţia populară şi trupe de SS.

INTRE FRANŢA ŞI UNIUNEA SOVIETELOR

SE VA SEMNA UN TRATAT DE ALIANŢĂ

Paris, 8 (Rador). — Postul de radio Paris anunţă că este probabil că vizita la Moscova a generalului de Gaulle şi a d-lui Bidault, ministrul de afaceri străine al Franţei, va dura mai mult decât se prevăzuse.

Postul de radio adaugă: Rezultatele la care s'a ajuns până acum şi asupra cărora se păstrează secretul sunt foarte promiţătoare. O misiune militară sovietică va fi trimisă la Paris. Aceasta va constitui un preludiu la semnarea unui tratat de alianţă între Franţa şi Uniunea Sovietelor.

D. BONOMI A ACCEPTAT SĂ FORMEZE NOUL GUVERN

Roma, 8 (Rador). — Postul de radio Roma anunţă că d. Ivanoe Bonomi a acceptat să formeze noul guvern.

In cursul nopţii spre Vineri, d. Bonomi s'a dus la Palatul Regal, declarând Printului Umberto că va încerca să alcătuiască un nou cabinet.

Misiunea noului guvern

Grea este misiunea şi spinoasă este calea activităţii noului guvern, care prin declaraţiile d-lui prim ministru general adjutant Rădescu, şi-a precizat baza obiectivelor de îndrumare generală a sforţărilor viitoare.

Multe din problemele izvorîte din însuşi actul dela 23 August, care impunea schimbări radicale şi în structura aparatului de stat şi în legislaţia ce trebuia adaptată cerinţelor noui, chiar probleme simple dar vitale în legătură cu aprovizionarea populaţiei, n'au fost rezolvite în aceste mai bine de trei luni, pierzându-se un timp preţios, menţinându-se o stare de incertitudine generatoare de nelinişti şi de îngrijorări.

Cele două guvernări trecute au întâmpinat dificultăţi reale pe care populaţia le cunoaşte, dar un ritm mai viu impus lucrărilor administraţiei ar fi atenuat multe din lipsurile resimţite azi, experienţă care, nădăjduim, va servi noui guvernări pentru accelerarea soluţiilor în diverse ramuri de activitate publică şi particulară.

Reintrând dela 23 August pe făgaşul libertăţilor cetăţeneşti, recunoscându-se în mod unanim dreptul la o viaţă omenească şi îndestulată pentru toţi cei cari muncesc, stabilindu-se necesitatea absolută a revizuirii raporturilor dintre factorii de producţie, dându-se muncii de toate nuanţele locul de cinste, răsplătirea materială şi dreptul de liberă asociere şi afirmare, nu s'a făcut o reparaţie efemeră prin măsuri vremelnice dictate de împrejurări.

Trebue să intre în conştiinţa tuturor că pasul acesta important, făcut pe tărâmul social, reprezintă linia de conduită permanentă pentru orânduirile viitoare; o revenire la practicele trecutului nu mai este posibilă şi tocmai de aceea se impune calea înţelegerii armonioase, calea luminată a concesiilor reciproce între toţi factorii de producţie.

Câştigată recunoaşterea categorică a libertăţilor, a ameliorării orânduirilor de dreptate socială, ordinea şi disciplina vin ca un corolar al înfăptuirilor pe teren a reformelor, drept o completare tehnică a realizărilor, iar intensificarea muncii o datorie pentru toţi cei cari aşteaptă zorile unei vieţi mai senine.

Paralel cu această disciplină a masselor, cu supra muncă desfăşurată în ordine, paralel cu instaurarea erei de libertate şi dreptate, trebue să facem totul pentru aducerea la îndeplinire a condiţiilor armistiţiului, care ne va da posibilitatea să recâştigăm încrederea Naţiunilor Aliate şi în primul rând a puternicei noastre vecine, Republica Sovietică; trebue să facem totul pentru ducerea la bun sfârşit — până la victoria comună — a războiului împotriva hitlerismului; trebue să aplicăm sancţiunile împotriva celor vinovaţi de dezastrul ţării; trebue să recuperăm pagubele cauzate de întreprinderile profitorilor regimului în felul „Patronajului", „Transnistriei" şi californienilor improvizaţi în „industriaşi" şi „comerciaţi", cu avutul şi munca altora; trebue să desfiinţăm orice urmă a legilor rasiale; trebue să facem pregătirile necesare pentru greaua operă de reconstrucţie, refacere şi redresare.

Lumina înţelegerii mutuale, a solidarităţii în ordine şi disciplină, a încrederii reciproce, este drumul de urmat spre a preîntâmpina eventualităţile păgubitoare pentru toţi şi deci în primul rând pentru colectivitatea naţională în întregul ei.

ANALFABETISMUL

de GABRIEL ŢEPELEA

Alături de cultura rafinată a unei minorităţi restrânse există în România o grea şi dureroasă problemă: aceea a **analfabetismului.** Este prematur să ne auto-decretăm un popor de cultură numai pentrucă în câteva saloane se graseiază perfect, se cunosc opere literare streine, când pentru peste 30% din populaţia ţării alfabetul este o enigmă şi atâţia fraţi de-ai noştri sunt supuşi umilitoarei operaţii de a pune degetul pe-o cruce de cerneală în semn de iscălitură...

Prima grije a unui minister cu adevărat democratic al culturii trebuie să fie: **ofensiva împotriva analfabetismului.** Să dărâme zidurile întunerecului dela ţară, să dea ţării oameni desbrăcaţi de superstiţii, pentru cari votul să fie o armă de luptă iar uneltele tehnice o jucărie şi nu prilej de spaimă.

Trebue să se înceapă deastădată la ministerul culturii de jos în sus, de-acolo unde sunt mai mari nevoile: **dela şcoala primară.** Viitorul neamului stă în cheia abecedarului şi nu în locurile de culise.

Problema analfabetismului nu poate fi rezolvată în România numai creând localuri şi numind învăţători. Satul românesc este expresia vieţii grele pe care a dus-o neamul nostru la această răscruce de interese: este resfirat, ascuns după muchii de deal, casele sunt la sute şi chiar mii de metri una de alta.

Primăvara şi toamna copiii sunt reţinuţi la munci agricole, iarna zăpezile şi gerul îi reţin acasă. **Distanţele prea mari fac aproape imposibilă funcţionarea unei şcoli primare în regiunile de munte.**

Cunoscutul scriitor şi învăţător mot. V. Copilu-Cheatră, arată într'un articol din „Detunata", că în Munţii Apuseni „nu este nicio şcoală primară", judecând după rezultate. Cauza? Distanţele prea mari.

Iată o statistică pe care o publică d-sa din jud. Cluj-Turda:

7,05% elevi locuiesc la o distanţă de 100 până la 1000 m.;

19% elevi locuiesc la o distanţă de 1000 până la 2000 m.;

40% elevi locuiesc la o distanţă de 2000 până la 5000 m.;

20% elevi locuiesc la o distanţă de 5000 până la 8000 m.;

10% elevi locuiesc la o distanţă de 9000 până la 10.000 m.;

3,05% elevi locuiesc peste o distanţă de 10.000 m.

Acelaş procent este valabil cu aproximaţie pentru judeţele: Alba, Hunedoara, Bihor, Ţara Oaşului. Maramureş şi alte regiuni muntoase din România.

„Învăţământul ambulant", importat din ţările nordice, n'a dat rezultate în România. Învăţătorul nepregătit special în acest sens, fără material didactic, se deplasa de pe o muche de deal pe alta, fără a prea întâlni copiii cari erau duşi cu vitele şi stând de vorbă mai mult cu părinţii.

Pentru răspândirea luminei în păturile rurale trebue să se treacă neîntârziat la construirea şi funcţionarea **şcolilor primare cu internat.** Şcoala primară cu internat nu este condiţionată de vremea bună sau rea, de distanţe, de hrană, — domeniu în care trebue să intervină statul.

Prima şcoală primară cu internat a început să fie zidită în vara trecută în munţi apuseni din iniţiativa înv. Copilu Cheatră. Poporul şi-a dat contribuţia benevolă.

In Rusia sovietică, problema analfabetismului care era o grea moştenire ţaristă, a fost rezolvată radical în primii ani de după revoluţie. Lupta împotriva analfabetismului însemnează lupta pentru un cetăţean mai conştient, pentru un muncitor mai raţional, pentru o producţie mai mare, pentru un soldat mai priceput. E primul indiciu al democratizării învăţământului.

In vâltoarea pasiunilor politice să nu uităm ca şi ieri, şcoala, — treapta spre lumină a neamului.

ABROGAREA LEGILOR RASIALE

O comisie interministerială, în cap cu d. Lucreţiu Pătrăşcanu, ministrul justiţiei, a lucrat Joi şi Vineri la definitivarea proiectului de decret-lege privitor la abrogarea legislaţiei rasiale, urmând ca azi să fie adus în desbaterea consiliului de miniştri.

Era şi timpul, faţă de întârzierile — dacă nu chiar ezitările — puse în lichidarea unor erezii de drept, însoţite de tot atâtea abuzuri în aplicare, care a creat atâtea nedreptăţi unei însemnate categorii de cetăţeni ai ţării şi au îngrămădit atâtea ponoase pe capul poporului român. Odată cu răsturnarea regimului dictaturii antonesciene şi repunerea în vigoare a Constituţiei din 1923, prima datorie a guvernului restauraţiei constituţionale trebuia să fie abrogarea automată a tuturor legilor şi măsurilor pe care s'au sprijinit regimurile de dictatură anterioare şi în primul rând a întregului sistem legislativ, care atribuia drepturile şi fixa sarcinile în Stat după absurde criterii rasiale.

Nu s'a păşit la timp la această măsură logică ce făcea corp cu spiritul şi litera Constituţiei din 1923, iar întârzierea pusă n'a făcut decât să fermenteze nemulţumirile şi îngrijorările celor direct vizaţi şi să dea consistenţă curentului neîncrederii generale.

Dificultăţile juridice şi procedurale invocate în legătură cu complexitatea legiuirilor rasiale şi cu serierea problemelor derivând din ele — evacuarea chiriaşilor din imobilele evreeşti, retrocedarea întreprinderilor vândute forţat, reglementarea despăgubirilor, etc. — nu puteau, în niciun caz, să justifice zăbava de până acum de îndată ce exista putinţa scindării şi tratării separat a acestor probleme, oricât de grele şi de complexe s'ar fi dovedit.

Fapt e că, pe lângă prelungirea unor situaţii nedrepte şi ilegale pentru cei interesaţi, zăbava pusă în lichidarea acestor situaţii a creat în plus o serie de noui încurcături şi conflicte de interpretare în faţa autorităţilor, acolo unde legea nouă n'a venit încă să aducă o înlăturare categorică şi definitivă a impedimentelor rasiale. De aci neajunsurile ce se întâmpină încă la oficierea căsătoriilor mixte, la numirile şi reintegrările în funcţii, etc.

Decretul-lege pentru abrogarea legislaţiei rasiale, odată intrat în vigoare, va curma toate acele situaţii neregulate şi împreună cu ele toate rezidurile regimurilor dictatoriale de excepţie, pregătind astfel climatul unei democraţii oneste şi reale a ţării, în spirit şi în instituţii.